

Victor Mogens var et problem for tyskerne

Han sa tydelig fra om at han ikke aktet å stille seg i deres tjeneste og fikk vink om å «forsvinne ut av bildet» 3-3-49

I sin forklaring var byretten i går fremholdt Victor Mogens at når han hadde holdt kringkastingstalen den 11. juni 1940, var det fordi han følte seg sterkt bekymret for den situasjon Norge var kommet i, og han anså det som en inkonsekvens at kampen skulle fortsette utenom landets grenser samtidig med at våpnene var nedlagt i Nord-Norge. Han hadde fått flere anmodninger om å gjenoppta sin virksomhet som kronikør i Kringkastingen, men hadde avslått fordi han ikke kunne bli sikret at han skulle få stå fritt, og han hadde også avslått et fristende tilbud om å overta stillingen som redaktør for Kringkastingens programblad. Men så fikk han den «ulykksalige idé» å gi uttrykk gjennom Kringkastingen for det han mente var den alminnelige opinion i landet etter det som var skjedd ved kapitulasjonen i Nord-Norge.

Forsvareren fremla forskjellige aktstykker om hvordan talen var blitt oppfattet både på norsk og tysk hold. Av direktør Jahns dagbok fremgår at fylkesmann Christensen hadde funnet talen tilfredsstillende, mens den på tysk og norsk nazistisk hold hadde vakt misnøye. Av dokumenter som er funnet i Tyskland fremgår at Hagelin og andre fremstående NS-medlemmer benyttet talen til å henlede høyeste tyske holds oppmerksomhet på Mogens som en fiende av Tyskland og «den nye tid», en mann som fordekt sto i Englands og «jødeplutokratets» tjeneste. Dokumentene avslører også den påstand at Mogens skulle være en rival av Quisling, og at hans bestrebelser gikk ut på å få tyskerne til å forstå at han var deres «rette mann». Under riksrådsforhandlingene var Victor Mogens' navn sterkt fremme som sjef for «kulturdepartementet», men da Mogens etter en konferanse med Terbovens høyre hånd, Stahlecker, hadde fått forståelsen av hvilken oppgave «kulturdepartementet» skulle ha, sa han uttrykkelig fra at han ikke aktet å medvirke til det og at han overhodet ikke ville være med på å fremme tyskernes interesser i Norge. Han ble da gitt et vink om at han burde reise til Tyskland og ta opphold der, og det ble stilt ham i utsikt rundelige levevilkår. Det skjedde etterat han hadde vært arrestert av Sipo og underkastet et skarpt forhør av Fehmer. Han ble herunder klar over at han var blitt et problem for tyskerne, og han nektet å reise fra landet.

Heller ikke ville han følge sine venners oppfordring om å reise til Sverige. Han ble i Oslo inntil han høsten 1941 gjennom en tysk venn fikk et varsel fra Weissäcker, sjefen for det tyske utenriksdepartementet under Ribbentropp, om at han var i faresonen og burde «forsvinne ut av bildet». Han tok da opphold i en hytte i Nordmarka et par måneder, og kjøpte så en seter i Vågafjellene hvor han bodde inntil frigjøringen.

Mogens fremlegger en rekke erklæringer som viser at han under hele okkupasjonen har stått fast på norsk grunn. Knut Hamsuns åpne brev til ham like etter kringkastingstalen blir referert og virker nu underlig komisk. Knut Hamsun hadde da selv oppfordret de norske soldater til å kaste geværet og han var forarget over at Mogens kunne gi dem honnor for det de hadde ut-

rettet. Mogens' svar til Knut Hamsun blir også dokumentert. Mogens sa sin oppriktige mening om Quisling og hans opptreden, og brevet sirkulerte hele landet over som et av de første «illegale» skrifter.

Høsten 1942 hadde Mogens under et opphold i Oslo møte med nuværende general Helset og oberst Fougner. Han forela dem da en plan om at de norske offiserer burde danne kadrer og opprette en organisasjon som kunne stå klar til å opprettholde ordenen i landet i tilfelle av tyskernes sammenbrudd. General Helset har i en skrivelse til forsvareren bekreftet dette og sier at når det ikke ble noe av planen, var det fordi Helset på det tidspunkt allerede hadde stilt seg i spissen for Mil.org. — Men det sier seg selv at folk som general Helset og oberst Fougner ikke ville ha møtt Victor Mogens til en konferanse om slike planer hvis de hadde ansett ham for å være landssviker, sier forsvareren.

Kvinnene og forsvaret

Lottene arrangerer fredag en stor foredragsaften i Håndverken. En rekke høyere offiserer forskjellige våpenarter vil legge sitt syn på hvorfor mener at det er nødvendig med ner i forsvaret.

Syntetisk fet

I en rapport fra FA ternasjonale landbru sjon, heter det at det å fremstille syntetisk av ikkebiologiske, ja ganiske materialer. I tetiske fettstoffer so kes i husholdninger i Tyskland i 1937 Witten hadde en 31.000 tonn fettss duksjonen ble resten gikk til industribruk.

FAO. anbe fa fortsette tetiske fet stor knar det. Fv lig å de an tr f

i te. sta rej en gr r spl K: sal var får

(ral nei for tor for An me seg ne te sic bl di le